

Plán péče a výchovy

Dětská skupina při nemocnici, z. ú.

Cílem DS je socializace dětí mezi vrstevníky, co nejsnazší adaptace v předškolním zařízení a správný vývoj dítěte po stránce jak psychické tak i fyzické. Klademe důraz na individuální přístup k dětem a na vytváření rodinného prostředí plného radosti a pohody. Snažíme se v dětech probouzet zájem o přírodu, usilujeme o rozvoj fyzických, řečových a smyslových dovedností, vedeme děti k základům slušného chování ve společnosti a k základům zdravého životního stylu. S rodiči jsme v úzkém kontaktu, budujeme mezi sebou oboustrannou důvěru, respekt a vycházíme si navzájem vstřícně. S dětmi si v průběhu adaptace vytváříme kamarádský vztah, nasloucháme jim, respektujeme je.

ZÁMĚRY PÉČE A VÝCHOVY V DS

- 1) navazovat na rodinnou výchovu, podporovat ji, doplňovat a spolupracovat s ní
- 2) usilovat o osobní rozvoj každého dítěte s ohledem na jeho nadání, potřeby, zájmy a schopnosti a podporovat jeho zdravý citový, rozumový i tělesný rozvoj, jeho osobní spokojenost a pohodu
- 3) výchovu a péči přizpůsobit ve všech oblastech tak, aby se děti rozvíjely přirozenou cestou
- 4) vytvářet v DS prostředí a sociální klima, které podporuje rozvoj dětí, jejich tělesné i duševní zdraví, chránit děti před nezdravým stresem a zdraví škodícím vlivům, vést děti ke zdravému životnímu stylu, směřovat k radosti dětí z pobytu v DS

VÝCHOVNÉ PROSTŘEDÍ V DS

- snažíme se z DS vytvořit prostředí vstřícné, podnětné, zajímavé a obsahově bohaté, v němž se děti i pečující osoby mohou cítit jistě, bezpečně, radostně a spokojeně, a které dětem zajišťuje možnost projevit se, bavit a zaměstnávat přirozeným dětským způsobem a pečujícím osobám vykonávat svoji práci co nejefektivněji
- vytváříme dětem potřebné zázemí, klid, bezpečí
- dbáme na osobní soukromí dětí, pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností

FORMY ČINNOSTÍ V DS A JEJICH POPIS

- volná hra a spontánní činnosti
- individuální práce s dětmi
- činnosti a hry v oblasti: výtvarné, pohybové, hudební, řečové ...
- společné stravování
- hygiena a sebeobsluha
- pobyt venku
- odpočinek a spánek

Činnosti se vzájemně prolínají, vycházejí z potřeb dětí, věkových zvláštností a jejich rozvojových možností.

SEZNAM TEMATICKÝCH CELKŮ

Tematické celky vycházejí z přirozeného cyklu ročních období a přírodních i společenských situací s nimi spojených a jsou členěny do podtémat

S jednotlivými podtématy je vhodné pracovat individuálně, dle aktuálních podmínek a možností (aktuální počet dětí ve skupině, jejich věk apod.), slouží jako orientační materiál.

PODZIM SE ZASTAVÍ NA MALOU CHVILINKU, NEŽ ZIMA PŘIPRAVÍ SNĚHOVOU PEŘINKU

...

Časový rozsah: září, říjen, listopad

Úvodní tematický celek je v měsíci září spojen s problematikou adaptačního období dětí. Záměrem je pomoci dítěti adaptovat se do prostředí dětské skupiny a s tímto prostředím a také jeho nejbližším okolím se blíže seznámit. Seznámit děti s prostorami a vybavením, činnostmi, které dětská skupina nabízí, pomoci orientovat se v denním řádu a dění v dětské skupině, poznávat, že se dítě může v dětské skupině mnohem naučit a radovat se z toho, co samo dokázalo a zvládlo. Přispívat k navázání vztahu dítěte se zaměstnanci, k zařazení dítěte mezi ostatní děti, navzájem se mezi sebou seznamovat, poznávat se, navazovat dětská přátelství. Přijmout určitá pravidla vzájemného styku i pravidla v zájmu ochrany zdraví a bezpečnosti při pobytu v dětské skupině i mimo ni, v dopravní situacích, i v některých dalších situacích, uvědomovat si, že za sebe i své jednání dítě odpovídá a nese důsledky. Vést děti ke komunikaci v běžných situacích s dětmi i s dospělými bez zábrán a ostychu, pomoci dětem pochopit, že komunikace, vstřícnost, iniciativa a aktivita jsou výhodou a přispívat tak ke stále častější aktivní účasti při nabízených činnostech. Probouzet v dětech projevování citlivosti a ohleduplnosti k druhým, učit se pomáhat si navzájem, pomáhat mladším a slabším. Pěstovat základní společenské návyky a pravidla, rozpoznat nevhodné chování. Směřovat k usnadnění a zpříjemnění celého adaptačního procesu a ke spokojenému trávení času prožitého v dětské skupině.

Dalším záměrem podzimního tematického celku je seznámit děti s hlavními znaky podzimního období, kterými se podzim vyznačuje, se změnami počasí a vlivu těchto změn na přírodu - dozrávání podzimních plodů na zahradách, v sadech, na polích a v lesích, příprava přírody na zimu - opadávání listů ze stromů, stěhování některých ptáků do teplých krajů a příprava zvířat na zimu či k zimnímu spánku. Děti jsou přirozeně vedeny k vnímání těchto změn, uvědomují si, že mají vliv i na člověka a že i ony se těmto změnám musí přizpůsobovat.

Procházky do podzimní přírody umožní dětem seznámit se s nejbližším prostředím (lesy, loukami, poli ...) Kouzlo podzimní přírody v dětech rozvíjí a posiluje pozitivní vztahy k přírodě a na základě pozorování přírody a jejích podzimních proměn si děti zároveň utvoří povědomí o tom, že příroda je velmi rozmanitá, že se neustále vyvíjí a proměňuje. U dětí lze také poznáváním přírody a pobytem v ní rozvíjet úctu k životu ve všech formách a vést je ke snazšímu pochopení a uvědomění si, že lidé mohou svými činy přírodu chránit a pomáhat jí, ale také ji poškozovat a ničit a tím škodit i sami sobě.

Podzimní příroda, nabízí nespočet příležitostí, její barevnost a rozmanitost přispívá k rozvoji dětské představivosti a fantazie. Pestrou barevnost podzimu lze využít pro přirozené procvičování základních barev i odstínů. Podzimní plody či přírodniny, které si děti mohou v přírodě samy nasbírat lze využít k výtvarným hrátkám. Děti si s nimi mohou hrát, manipulovat a experimentovat a rozvíjet se prakticky ve všech oblastech (matematické představy, jemná motorika, smyslové vnímání apod.), zároveň si procvičovat jejich poznávání a pojmenování.

ZIMA NACHYSTALA BÍLOU PEŘINKU, DÁRKY POD STROMEČKEM BUDOU ZA CHVILKU ...

Časový rozsah: prosinec, leden, únor

Děti si všimají změn v přírodě a počasí, které s sebou zima přináší, tyto změny vnímají a uvědomují si, že se jim musí přizpůsobit, chránit se před zimou teplým oblečením, dodržovat určitá pravidla jako ochranu před nachlazením či úrazem apod. Děti vnímají také působení zimního počasí na přírodu, především na zvířátka a ptáčky, což lze velmi vhodně využít k rozvíjení jejich znalostí o zvířatech a ptácích (poznávání a pojmenovávání, stavba těla, potrava apod.), jejich životě v zimním období a souvisejících změnách (srst, zabarvení apod.) a k přiblížení nutnosti lidské pomoci zvířátkům (krmelce, krmítka, výseky ledu ...) v období zimy.

Zima a sníh mohou být také vhodným motivem k výtvarným hrám a tvoření a při pobytu venku také vhodným materiálem (kreslení do sněhu, sněhové stavby, tvoření z kousků sněhu, hledání podob v kouscích sněhu apod.).

Pobyt venku skýtá nespočet příležitostí k pohybovému vyžití, k dětským zimním radovánkám, zároveň se děti seznamují se zásadami bezpečnosti při jejich provozování. Děti rády jezdí na pekáčích, pytlích, lopatkách, bobech, vytváří cestičky a labyrinty ve sněhu, hrají si s lopatkami a rozvíjejí tak svoji fyzickou kondici, procvičují základní pohybové dovednosti, pohyb v různém prostředí (na sněhu, ledu) a také prostorovou orientaci, rozvíjejí jemnou i hrubou motoriku, radují se z pohybu, překonávají dětský strach. Při nejrůznějších činnostech a hrách se sněhem a na sněhu děti přirozeně spolupracují, navzájem si pomáhají, doplňují se, předávají si zkušenosti.

Zimní čas skýtá také příležitosti k seznamování dětí s některými tradičními zimními sporty (běh na lyžích, sjezd, hokej ...)

Záměrem tematického celku je nejen přiblížit dětem zimní období a s ním spojené změny v přírodě, počasí, ale také tradiční zvyky a obyčejy a navodit v DS příjemnou předvánoční atmosféru.

Období příchodu Barborky a Mikuláše s čerty nabízí nespočet příležitostí k přiblížování základních lidských vlastností, jejich rozlišování na kladné a záporné, k opakování pravidel chování v DS i v rodině a na veřejnosti. Atmosféra očekávání, jenž má silný emotivní charakter, vede přirozeně děti k uvědomění si svých vlastností, projevů v chování, lze ji využít k sebehodnocení chování svého i hodnocení se mezi sebou navzájem.

Výjimečnost předvánoční atmosféry lze také využít k upevňování znalostí o rodině, významu jejich členů a vztahů mezi nimi. Vedeme děti k uvědomování si významu dárků, obdarování, plnění přání.

Předvánoční období, které děti velmi citlivě vnímají, můžeme využít k nenásilnému, přirozenému přiblížování tradičních zvyků a obyčejů. Využíváme dětské zvědavosti a radosti z objevování, touhy po získávání nových poznatků, zkušeností, vedeme děti k uplatňování zkušeností již získaných.

V předvánočním období by neměly chybět ani pohádky, příběhy a vyprávění, jež seznamují děti se známými pohádkami a jejich hrdiny a vedou k nenásilným mravním poučením, k vytváření postojů a hodnot a jež zároveň příjemně zaplní čas počínajících zimních plískanic a zkrátí dětem netrpělivé čekání na příchod Ježíška.

Snažíme se vést děti, aby se samy, dle svých možností podílely na vytváření příjemné vánoční atmosféry v DS.

JARO PŘIŠLO SE SLUNÍČKEM, ZEM OTVÍRÁ ZLATÝM KLÍČKEM ...

Časový rozsah: březen, duben, květen

Jarní počasí je velmi proměnlivé a nevypočitatelné, v jarních dnech se střídají prakticky všechny druhy počasí od jinovatky přes mráz a sníh, déšť, bouřku a vítr až po slunečné a teplé dny, na obloze se v období jara také často objevuje duha. Proměnlivost jarního počasí lze vhodně využít k získávání a upevňování znalostí o jednotlivých druzích počasí, jejich symbolech, o charakteristických znacích jarního počasí a jeho vlivu na přírodu a život v ní, k objasnění příčin a možných následků některých přírodních a povětrnostních jevů.

Děti se radují z příchodu jara a všímají si změn v přírodě, které s sebou jaro přináší. Vnímají oteplování, tání sněhu a s ním související přibývání vody v potocích a řekách, radují se z prvních poslů jara v podobě prvních kvítků, zelenání trávy, pučení stromů a keřů, probouzejících se berušek a motýlů, všímají si také změn v životě ptáků a zvířat, radují se z jejich mláďat, která jsou jim velmi blízká. Přirozenou zvědavost dětí a radost z objevování můžeme vhodně využít k získávání a rozšiřování znalostí dětí o přírodě – rostlinách, zvířatech, ptácích a hmyzu. Děti je v přírodě pozorují, poznávají a pojmenovávají, seznamují se s nimi na obrázcích, vyhledávají informace v dětských knížkách a encyklopediích. Jarní příroda nabízí nespočet příležitostí také k poznávání ekosystémů – les, louka, potok ... Radost z jarní přírody, pobyt v ní, radost z objevování a poznávání vytváří a posiluje v dětech pozitivní a citlivý vztah k přírodě, vede děti přirozenou cestou k její ochraně.

Jarní příroda a její veselé barvy mají pozitivní vliv nejen na emoce dětí, ale probouzejí v dětech také estetické vnímání, představivost a fantazii, rozvíjejí smyslové vnímání, pozorovací schopnosti, myšlení, řeč. Jarní přírodniny lákají děti k nejrůznějším hrám, pokusům, experimentování, lze je vhodně využít k tvořivým činnostem.

Jarní příroda se zelenajícími se loukami či pučícími stromy v lesích láká k procházkám, výletům, a pohybovým hrám, při nichž si děti rozvíjejí hrubou motoriku, procvičují pohybové dovednosti, ale také prostorovou orientaci, prohlubují fyzickou zdatnost a prožívají radost z pohybu.

K jaru patří neodmyslitelně také svátky jara, jimiž jsou Velikonoce. Děti se na Velikonoce těší a s chutí a radostí se podílejí na jejich přípravách, přičemž se seznamují s velikonočními tradicemi, velikonočními symboly, rozvíjejí se v oblasti jazykové, estetické i pohybové, seznamují se a vytvářejí si povědomí o tradicích a kultuře naší země, prožívají radost a příjemné očekávání.

LÉTO MÁME VŠICHNI RÁDI, BĚŽÍME VEN S KAMARÁDY ...

Časový rozsah: květen, červen + období letních prázdnin

Léto začíná dle kalendáře až 21. června, avšak teplé slunečné dny se obvykle objevují již mnohem dříve a přinášejí s sebou mnohé zajímavé pro poznávání dětí. Toto období skýtá mnoho rozmanitých příležitostí k poznávání různých ekosystémů. Na loukách rozkvétají luční květiny, jichž si děti rády všímají, prohlížejí si je a zajímají se o to, jak se jmenují, seznamují se s nimi, jejich významem, některé lze využít k přípravě léčivých čajů, jiné jsou jedovaté a tedy nebezpečné. Vedeme děti k všimání si jejich barev a tvarů, různých velikostí, vnímání jejich vůně apod. Děti si všímají, kde nejčastěji květiny rostou, některé na louce, na mezích či u vody, jiné v lese. Seznamujeme děti s jednotlivými částmi rostlin, jejich vývojem i s tím, co potřebují ke svému životu. Na loukách se pohybuje rozmanitý hmyz a drobní živočichové, děti je s oblibou pozorují a nejznámější druhy poznávají a pojmenovávají, z hmyzu jsou to zejména motýli, sluněčka sedmitečná, včelky, čmeláci, kobylky, z drobných živočichů pak šneci, žížala, myška, krtek ... Děti se zajímají o jejich život, seznamují se s ním i s jejich významem v přírodě i pro člověka i vzájemnými souvislostmi.

Pro děti jsou velmi přitažlivým ekosystémem vodní plochy a jejich okolí. Děti se seznamují s různými druhy vodních ploch jako je potok, řeka, rybník, jezero, moře a poznávají živočichy a rostliny, jež se v blízkosti vody vyskytují. Seznamují se s koloběhem vody v přírodě, s významem vody pro člověka i ostatní živou přírodu a základními pravidly ochrany vodních ploch a jejich okolí a nutnosti šetření s vodou i způsoby, jak předejít jejímu plýtvání. Léto je obdobím, kdy jsou vodní plochy využívány k rekreaci a různým sportům, i s těmito skutečnostmi je vhodné děti seznamovat, zejména pak s pravidly bezpečnosti a ochrany zdraví při pobytu u vody a možnými nebezpečími, které voda skýtá.

Dalším ekosystém, který je dětem velmi blízký je les, jež skrývá velké množství zajímavých podnětů k poznávání a experimentování. Na procházkách do lesa si všímáme nejen květin, drobných živočichů a hmyzu, ale také stromů a keřů. V jejich korunách můžeme vidět a slyšet různé ptáčky, jejichž zpěv nás lesem provází a je pro něj tolik charakteristický. Při troše štěstí můžeme zahlédnout v lese veverku, zajíce, srnku, lišku. Jsou to zvířátka, ke kterým mají děti pozitivní citový vztah, neboť je většinou již znají, poznají je na obrázku, provázejí řadu známých pohádek a vyprávění a tak se o nich rády dozvídají více z jejich života, což lze vhodně využít k získávání a rozšiřování vědomostí ze života těchto zvířat. Děti by měly být také přirozeně vedeny k uvědomování si významu lesa pro život člověka, neboť právě les, je velkým zdrojem dřeva, které je pro člověka důležitým výrobním materiálem, listy stromů jsou významným výrobcem kyslíku a v teplých letních dnech je to místo, kam se lze ukrýt před horkými slunečními paprsky, kde lze relaxovat a odpočívat. Proto i pobyt v lese má svá pravidla, která je nutná dodržovat, nepatří sem křik ani vandalství a i zde platí pravidla ochrany přírody. A také les skýtá různá nebezpečí, kterým je lépe předcházet. Některá zvířata mohou být v určitých situacích nebezpečná, rostou zde jedovaté květiny a některé lesní plody, na nichž si děti s oblibou pochutnávají jsou velmi podobné těm jedovatým.

Jako pro každé roční období, tak i pro léto jsou charakteristické určité znaky a počasí, jež děti přirozeně vnímají a všímají si jich. Jedná se zejména o oteplování a s tím související změna v oblékání, provozování letních sportů a aktivit, dozrávání některých plodů, blížící se prázdniny a dovolená...

Letní příroda a její dary skýtají řadu možností k tvoření, experimentování, rozvíjení fantazie a představitivosti, poznávání a pozorování, pohybovým činnostem a hram, procházkám do okolí, výletům apod., jež přirozeně rozvíjejí děti prakticky ve všech oblastech.